Kazimieriečių muziejus Čikagoje – apie tai, kas buvo ir kas yra šiandien

Dalia CIDZIKAITĖ

Pusantrų metų – tiek prireikė laiko, kad Šv. Kazimiero seserų kongregacijos vienuolyne Čikagoje (2601 W. Marquette Road) duris plačiajai visuomenei atvertų kazimieriečių muziejus ir kongregacijos įkūrėjos Motinos Marijos memorialinis kambarys (angl. *Legacy Rooms*). Mintis įkurti muziejų gimė 2014 metais, seselėms kazimierietėms tariantis dėl vienuolyno pastato perdavimo Čikagos arkivyskupijos katalikų labdaros organizacijai „Catholic Charities of the Archdiocese of Chicago“. 2015 m. sausį pastatą perdavus naujam šeimininkui, Čikagos arkivyskupijos katalikų labdaros organizacijos prezidentui monsinjorui Michaelui M. Bolandui, kilo sumanymas įamžinti seselių kazimieriečių istoriją įkuriant muziejų. Pasak Šv. Kazimiero seserų kongregacijos komunikacijos ir projektų vadovės Dainos Čyvienės, monsinjorui buvo svarbu, kad tiek organizacijos darbuotojai, tiek ir joje besilankantys susipažintų su kazimieričių ir 1911 m. pastatyto vienuolyno istorija: „Jam norėjosi, kad darbo erdvė ir tarnysčių vieta pasakotų apie tai, kas buvo ir kas yra šiandien.“

Dalis ekspozicijos

Kas buvo...

Lietuviškoji Šv. Kazimiero seserų kongregacija 1907 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo įkurta Motinos Marijos Kaupaitės pastangomis. 1880 m. Gudelių kaime, Ramygalos parapijoje, gimusi Kazimiera, penktoji duktė iš vienuolikos vaikų, nuo pat mažens buvo pratinama prie bendruomeninės kaimo maldos. Pasak Motinos Marijos Kaupaitės gyvenimo tyrėjų, gilus Kaupų šeimos tikėjimas vėliau paskatino Kazimierą apkeliauti pasaulį, darant Dievo įkvėptus darbus. 1897 m. septyniolikos metų Kazimiera, išvykusi į Ameriką talkinti broliui Antanui, kunigavusiam Šv. Juozapo lietuvių parapijoje Skrantone, Pensilvanijoje, susižavėjo mokytojomis dirbančių vienuolių veikla. Galimybė auklėti vaikus, būnant vienuole, tapo Kazimieros idealu.

Brolio Antano ir kitų lietuvių kunigų paraginta, Kazimiera pradėjo mokytis su Šv. Kryžiaus Gailestingumo seserimis Ingenbolyje, Šveicarijoje. Būtent ten Kazimiera pradėjo puoselėti viltį įkurti Amerikoje lietuvišką kongregaciją, kurios pagrindinė misija būtų vaikų auklėjimas. Po studijų Šveicarijoje į Skrantoną atvažiavusią Kazimierą kartu su dar dviem lietuvaitėmis, Judita Dvaranauskaite ir Antanina

Unguraityte, apsiima globoti vyskupas J. W. Shanahanas ir Nekalčiausiosios Mergelės Marijos Širdies Skrantone seserys. Kun. Antanui Staniukynui sutikus tapti dvasios vadu, 1907 m. Šventasis Sostas patvirtina naujos kongregacijos įkūrimą.

Šv. Kazimiero seserų kongregacijos emblema

Naujo vienuolyno globėju pasirenkamas Šv. Kazimieras. Metai po įkūrimo atidaroma pirmoji kazimieriečių mokykla. Daugėjant pašaukimų ir naujų narių Čikagoje, kur gyveno daugiausia lietuvių (per 111 kongregacijos gyvavimo metų vienuolių įžadus davė per 600 vienuolių), nuspręsta įsteigti motininį namą. 1913 m. Kazimiera Kaupaitė išrenkama Šv. Kazimiero seserų kongregacijos generaline vyresniąja. Šias pareigas ji ėjo tris kadencijas, iki pat savo mirties.

Pirmojo pasaulinio karo nualintai Lietuvai, reikėjo ne tik materialios, bet ir dvasinės – religinio auklėjimo ir mokymo – pagalbos. Atvykusi į Lietuvą, 1920 m. Motina Marija Kaupaitė apleistame kamaldulių vienuolyne Pažaislyje įkuria kazimieriečių misiją. Keičiantis laikams ir visuomenės poreikiams, Motina Marija plėtė kongregacijos JAV veiklos sferą: 1928 m. Čikagoje įkūrė Švento Kryžiaus ligoninę, vėliau globojo Loretto ligoninę, mažesnes ligonines Nebraskoje, dalyvavo

misijose Naujojoje Meksikoje ir Argentinoje, teikė dvasinius patarnavimus. 1940 m. Motinai Marijai mirus nuo vėžio, jos darbus tęsė kitos kongregacijos narės.

Praėjus trejiems metams po Motinos Marijos mirties, 1943 m. kongregacijos seserys kreipėsi į Čikagos arkivyskupą Samuelį Stritchą, prašydamos Motiną Mariją Kaupaitę paskelbti šventąja. 1986 m. beatifikacijos procese žengtas pirmasis žingsnis – Kazimiera Kaupaitė paskelbta Dievo tarnaite. 2010 m. liepos 1 d. popiežius Benediktas XVI pasirašė dekretą, pagal kurį Motinai Marijai Kaupaitei suteiktas Garbingosios Dievo tarnaitės titulas.

Dalis ekspozicijos

... ir kas yra šiandien

Naujas muziejus duris atvėrė šių metų rugpjūčio 25 dieną, šv. Kazimiero seserų kongregacijai švenčiant 111-ąsias įkūrimo metines. Trijuose vienuolyno kambariuose įsikūrusi ekspozicija – itin gerai apgalvota. Nors seselės kazimierietės nuo pat kongregacijos įsteigimo 1907 m. buvo įsirengusios vienuolijos istorijai ir jos veiklai skirtą kambarį (angl. *Heritage Room*), kur buvo

laikomi įvairūs daiktai, lietuviškas seselių ir kongregacijos šaknis primenantys eksponatai ir knygos (iki 1949 m. vienuolių įžadus Šv. Kazimiero seserų kongregacijoje galėjo duoti tik lietuvės), ir kt., naujasis muziejus kitoks. Pasakodama apie jį, D. Čyvienė net kelis kartus pabrėžia naujos ekspozicijos talpumą ir lakoniškumą. Pasak jos, kuriant ekspoziciją, stengtasi vadovautis principu „Daugiau yra mažiau“. Muziejaus erdvė, kurią vizualiai į atskiras temas dalija skirtingos spalvos, siūlo susipažinti su septyniais pasakojimais apie kongregaciją ir jos įkūrėją Motiną Mariją. Ekspozicijos temos arba pasakojimai – tai sėklos, kurios subrandino gražų ir stiprų seserų tikėjimo, meilės ir tarnystės kitam medį.

Rengiant tekstus ekspozicijai, reikėjo atidžiai peržiūrėti ir surašyti svarbiausius kiekvienos temos faktus, seselių veiklos barus ir po to… 90 proc. tos medžiagos atmesti, paliekant tik pačius reikšmingiausius dalykus. Tai nemažas iššūkis, ypač turint galvoje, jog buvo dirbama su išties gausia, per 111 kongregacijos gyvavimo metų susikaupusia medžiaga. D. Čyvienė prisimena, jog, pavyzdžiui, atrenkant archyvines nuotraukas, teko praleisti daug valandų, kartais net dienų ar savaičių. Buvo kreipiamas dėmesys tiek į nuotraukos dydį, jos kokybę, tiek ir į turinį, kuris turėjo „pasakoti istoriją“.

„Nuomonės keitėsi, kaip keitėsi ir pačios nuotraukos… Tai, ko norėjo seselės, ne visada atitiko mūsų, pasauliečių, supratimą, – apie muziejaus komiteto, kurį sudarė devynios moterys: šešios seselės ir trys pasaulietės, darbą pasakoja Šv. Kazimiero seserų kongregacijos komunikacijos ir projektų vadovė. – Seselės puikiai žino savo istoriją, todėl joms viskas atrodė tarsi savaime aišku, tačiau mes, pasaulietės, joms priminėme, kad rengiamą ekspoziciją reikia pamatyti ir iš eilinio žmogaus perspektyvos, t. y. kad jos turinys būtų suprantamas visiems.“

Ilgi ir dažni komiteto narių posėdžiai ir bendradarbiavimas su ekspoziciją padėjusiais kurti „Matrex“ dizaineriais davė gražių vaisių. Naujas muziejus lankytojus pasitinka ne tik nuostabia ekspozicijos koncepcija – sėklų ir iš jų išaugusio medžio metafora, bet ir įdomiai transformuota erdve, išsiskiriančia spalvomis, šviesa, dizainu, galų gale – kruopščiai atrinktais eksponatais.

Bene pats vertingiausias ir pačiai D. Čyvienei įdomiausias eksponatas naujajame muziejuje yra jau po Motinos Marijos mirties surasta jos užrašų knygelė – Kazimieros Kaupaitės ranka pieštuku lietuviškai prirašytas sąsiuvinis „Kaip įsteigta Šv. Kazimiero seserų kongregacija“. „Kuriant ekspoziciją manęs laukė

daug atradimų, – sako D. Čyvienė. – Supratau, kokia gili ir nuostabi seselių istorija.“ Pasak jos, dirbant prie ekspozicijos medžiagos, ir pačių seselių laukė ne vienas atradimas, vienas iš jų – tai suvokimas, kad Šv. Kazimiero kongregacijos istorija būtina dalytis su kitais, ir kad tai turi daryti ne tiek jos pačios, kiek pasauliečiai, ypač turint omeny, jog šiandien kongregacijos gretos yra gerokai išretėjusios – vos 49 kazimierietės gyvena ir dirba Amerikoje, 30 – Lietuvoje.

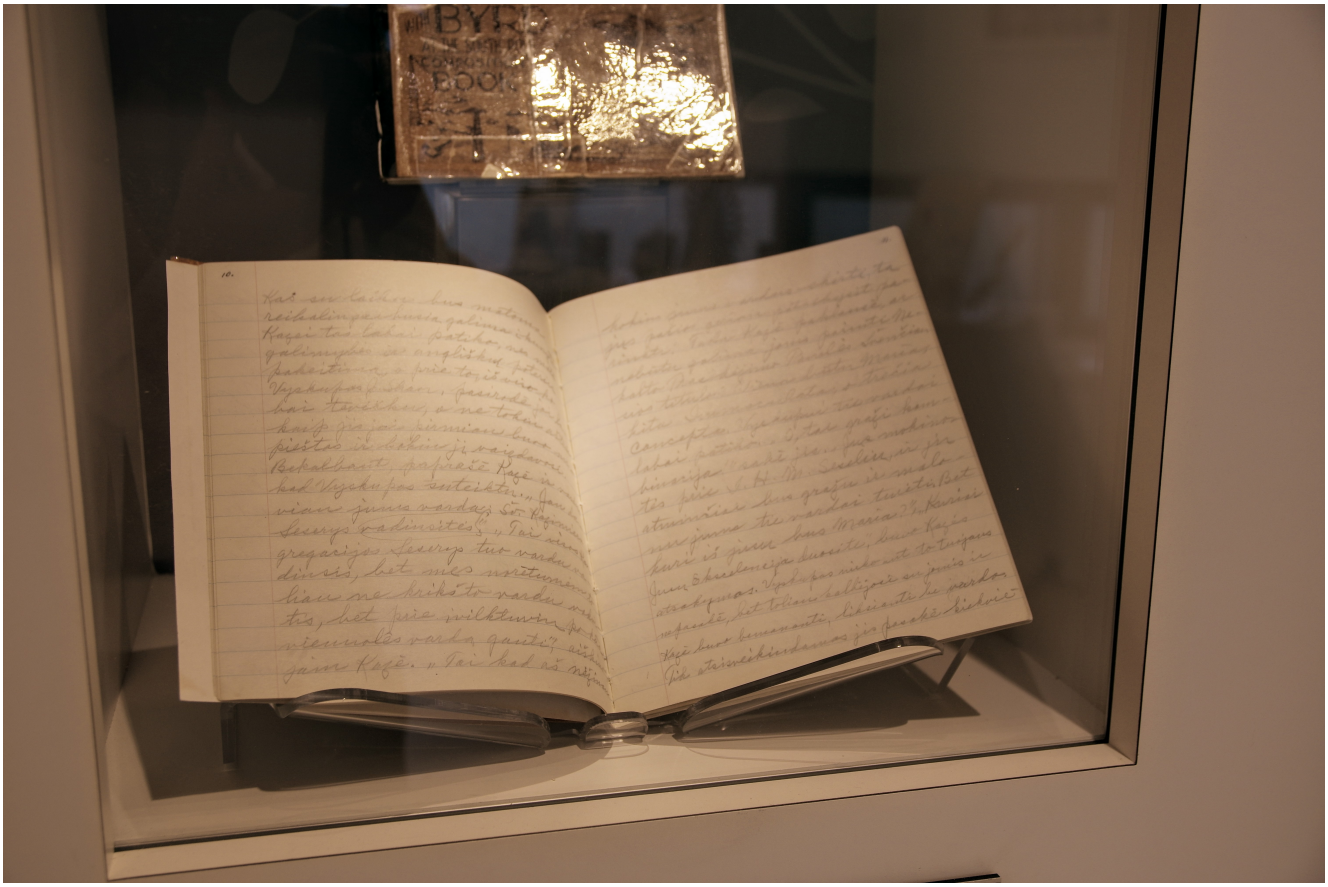

Kazimieros Kaupaitės ranka pieštuku lietuviškai prirašytas sąsiuvinis

Į muziejaus atidarymą atvyko ne tik patys ištikimiausi Šv. Kazimiero seserų kongregacijos gerbėjai, kurių susirinko per 200, bet ir Motinos Marijos giminės: dvi dukterėčios ir jų šeimų nariai. Jau daugiau nei du mėnesiai veikiančiame muziejuje apsilankė apie 100 lankytojų, ir visų jų atsiliepimai – patys geriausi. Tai didelė paskata Šv. Kazimiero seserų kongregacijai ir jos komunikacijos ir projektų vadovei D. Čyvienei nesustoti ir dirbti toliau. O naujų projektų tikrai netrūksta – šalia darbo įvairių organizacijų, kaip antai Maria Kaupas centro, Villa Joseph Marie vidurinės mokyklos ir kt., tarybose, misijos Franciscan Village Lemonte, kazimierietės yra pasirašiusios sutartį su katalikišku TV kanalu EWTN, kuris planuoja apie Mariją Kaupaitę sukurti dokumentinį filmą.

Kazimieriečių muziejaus atidarymo akimirkos

Spalio 6 d. muziejuje apsilankė svečias iš Lietuvos vyskupas Lionginas Virbalas, SJ.

Atidarymo akimirkos

Tiek naujas muziejus, tiek ir būsimas filmas neabejotinai prisidės prie kongregacijos narių ir daugybės tikinčiųjų pastangų Motiną Mariją Kaupaitę paskelbti palaimintąja.

Dainos Čyvienės nuotraukos

pasauliolietuvis.lt
„Lietuvybė pasaulyje“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.